

Vergaderjaar 2005–2006

29 956

Ramp in Zuid-Azië en Oost-Afrika

Nr. 13

BRIEF VAN DE MINISTER VOOR ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 12 december 2005

Graag bied ik u hierbij informatie aan over de status van de Nederlandse bijdrage aan de wederopbouw na de Tsunami in Zuid-Oost-Azië.

Bijna een jaar na de Tsunami kan geconstateerd worden dat de noodhulpfase inmiddels is afgesloten. Deze fase is goed verlopen, met sterke internationale coördinatie in VN-verband. Tevens kan worden geconstateerd dat de wederopbouw goed op gang komt.

Van de twee partnerlanden waarop Nederland de wederopbouw richt, namelijk Indonesië en Sri Lanka, verlopen vooral in Indonesië de ontwikkelingen gunstig. Er is inmiddels een vredesakkoord gesloten tussen de Indonesische overheid en de Beweging Vrij Atjeh, waarmee de voorwaarden voor duurzame wederopbouw zijn verbeterd. Tevens is in Indonesië inmiddels een Multi-Donor Trust Fund for Aceh and North Sumatra (MDTFANS) operationeel. Het Nederlandse pleidooi om zo'n fonds op te richten, terwille van effectieve en efficiënte internationale hulpverlening, is dus internationaal overgenomen. Ook de EU kanaliseert haar bijdrage voor wederopbouw in Indonesië via dit MDTFANS. De Indonesiërs en de internationale gemeenschap zitten wel met een pijnlijk dilemma: de nood vraagt om een hoog tempo van wederopbouw, de zorgvuldigheid vaak om een lager. De wederopbouw zal noodzakelijkerwijs een lang proces zijn: 5 tot 10 jaar, waar Indonesië aanvankelijk dacht aan 2 jaar.

In Sri Lanka was de politieke situatie het afgelopen jaar minder gunstig. Vooralsnog kon geen MDTF worden opgericht. In die situatie heeft Nederland ervoor gekozen langs andere, bilaterale kanalen activiteiten te ondernemen waarbij tegelijkertijd rekening wordt gehouden met de huidige politieke situatie in Sri Lanka.

In beide landen konden enkele activiteiten worden uitgevoerd door het Nederlandse bedrijfsleven, vanwege specifieke geschiktheid van de betreffende bedrijven.

Het verwachte uitgavenritme van de Nederlandse wederopbouwhulp voor de komende jaren is bevredigend. Zoals ik steeds heb aangegeven is wederopbouw een lange-termijn-proces dat zeker vijf jaar zal vergen; er zijn dan ook Nederlandse fondsen voorzien voor die vijf jaar.

De Nederlandse wederopbouwhulp concentreert zich op de partnerlanden Indonesië en Sri Lanka. Hieronder volgt in meer detail een overzicht van de situatie ten aanzien van deze twee landen.

Indonesië

Het merendeel van de Nederlandse wederopbouwsteun aan Indonesië wordt geleid via het MDTFANS. Daarnaast is op twee initiatieven vanuit respectievelijk het bedrijfsleven (rehabilitatie haven Banda Aceh) en de Nederlandse drinkwatersector (rehabilitatie drinkwater- en sanitatievoorzieningen in steden) positief gereageerd. Daarnaast worden enkele kleinere activiteiten gefinancierd, waaronder de uitzending van managers in het kader van het PUM programma.

Overzicht van status van door Nederland gefinancierde wederopbouwactiviteiten in Indonesië:

- MDTFANS (gecommitteerd € 83 mln, waarvan betaald € 50 mln).
Status: Vijf goedgekeurde projecten, zie hieronder voor meer details.
- Rehabilitatie haven Banda Aceh (gecommitteerd € 8,5 mln)
Status: Start binnenkort verwacht; uitvoering door consortium van Nederlandse bedrijven.
- Rehabilitatie drinkwater en sanitatie Noord-Sumatra
Status: Subsidie-aanvraag van € 5 mln in behandeling; uitvoering door Stichting H2O.
- Early Warning System (gecommitteerd € 300 000; UN/ISDR)
Status: Start binnenkort verwacht
- Vredesbemiddeling Atjeh (betaald € 25 000)
Status: Bijdrage geleverd aan bemiddelingswerk door de Finse ex-president Martti Ahtisaari, dat geleid heeft tot het vredesakkoord.
- PUM Noord-Sumatra (gecommitteerd € 800 000)
Status: Onder het PUM programma hebben inmiddels 16 managers het getroffen gebied bezocht, en staan 15 bezoeken gepland voor begin 2006. PUM hoopt in totaal 30-35 bedrijven te kunnen helpen herstarten.

In het kader van het MDTFANS zijn inmiddels vijf projecten in uitvoering genomen (voor een overzicht van projecten die onder het MDTF worden gefinancierd zie de website: www.mdtfans.org).

Het merendeel van deze projecten gaat uit van het concept «gemeenschapsgedreven ontwikkeling» waarbij de gemeenschappen zelf betrokken zijn bij de planning van bijvoorbeeld basisinfrastructuur en huizenbouw.

De eerste vijf projecten in uitvoering zijn:

- Herstel van landrechten en reconstructie van landadministratiesysteem. Dit programma herstelt en beschermt de landrechten van mensen in aangetaste gebieden en herstelt tevens het administratiesysteem voor landeigendommen.
- Kecamatan Development Project – Doelstelling van dit project is subsidie te verlenen ter ondersteuning van reconstructie in een groot aantal getroffen dorpen in Atjeh. Tevens streeft dit project ernaar de

- ontwikkeling van een management- en planningssysteem op gemeenschapsniveau te ondersteunen.
- Urban Poverty Program – De doelstelling van dit project is ondersteuning van rehabilitatie en reconstructie van stadsgemeenschappen door de levering van subsidies en technische assistentie.
- Technische ondersteuning BBR (Indonesische organisatie verantwoordelijk voor de wederopbouw).
- Rehabilitatie en Reconstructieproject – Doelstelling is de ondersteuning van de regering bij het herstel van leef- en woonomstandigheden (huisvesting en infrastructuur).

Sri Lanka

Overzicht van status van door Nederland gefinancierde wederopbouwactiviteiten in Sri Lanka:

- Te waterlating hopperzuiger in Galle haven (betaald € 632 000; uitgevoerd door Nederlands bedrijf).
Status: De hopperzuiger is al sinds maart 2005 weer operationeel onder andere bij het herstel van Tsunami schade aan havens.
- Herstel spoorwegsignalering (gecommitteerd € 10,4 mln)
Status: Start binnenkort verwacht; uitvoering door Nederlands bedrijf.
- Integratie milieu (gecommitteerd € 120 000 waarvan betaald € 62 000; IUCN)
Status: Bij wederopbouwprojecten wordt rekening gehouden met het milieu, zodat de natuurlijke habitat beschermd wordt.
- Herstel haven Kankasanturai (gecommitteerd € 410 000, waarvan betaald € 220 000)
Status: Noodreparaties zijn voor 75 procent uitgevoerd.
- Sri Lankese Koepel Kamers van Koophandel (gecommitteerd € 5 mln, waarvan betaald € 2,7 mln)
Status: 10 000 door de Tsunami getroffen kleine bedrijven zijn na technische en financiële steun opnieuw in bedrijf, dit heeft een directe en indirecte verbetering van het inkomen van ongeveer 10 000 families tot gevolg. Begin december 2005 zijn reeds ongeveer 600 kleine bedrijven doorgestart. Daarnaast worden 5000 bedrijven met raad en daad bijgestaan.
- Herstel werkgelegenheid (gecommitteerd € 500 000, waarvan betaald € 300 000)
Status: De bouw van drie centra voor beroepsopleidingen in de bouwsector is gestart. Dit zal leiden tot de beschikbaarheid van 1500 extra vaklieden per jaar.
- Herstel huizen (gecommitteerd € 7,3 mln, waarvan betaald € 6,9 mln; cofinanciering met Asian Development Bank)
Status: 9000 door de Tsunami beschadigde huizen worden hersteld door hun eigenaren door middel van een subsidiesysteem, hierdoor krijgen 40 000 mensen weer een permanent onderdak. Begin december 2005 hebben reeds 3000 huiseigenaren een subsidie ontvangen.
- Subsidie vissersboten (betaald € 5 mln; via Sri Lankees Ministerie van Visserij).
Status: De Tsunami schade aan de grote boten in de vissersvloot (30% van de visvangst) is hersteld door de bouw en reparatie van 400 vissersboten. De directe en indirecte werkgelegenheid die deze boten genereren herstelt het inkomen van ongeveer 2000 families. Er zijn ongeveer 50 boten in aanbouw op verschillende lokale werven in Sri Lanka. 19 boten zijn klaar voor oplevering. De eerste boot is begin december 2005 overhandigd aan de vissers.

Malediven

- Nederland heeft het «UNDP flash-appeal» gericht op het herstel van levensonderhoud voor 1000 door de Tsunami getroffen families in de Malediven gefinancierd met € 500 000.
Status: Dit project is van start gegaan.

Ten slotte kan de financiële stand van zaken van de noodhulp en wederopbouw hulp na de Tsunami als volgt worden samengevat:

Noodhulp:

Totaal toegezegd: aanvankelijk € 40 mln, maar toen bleek dat er ruimvoldoende middelen beschikbaar waren voor noodhulp, is hierop € 9 mln in mindering gebracht t.b.v. Afrika. Dit is zowel nationaal als internationaal bekend gemaakt.

Totaal gecommiteerd: € 31 mln

Gerealiseerde uitgaven: € 29 mln

Nog openstaand: € 2 mln

Wederopbouw:

Totaal toegezegd: € 269 mln voor vijf jaar (incl. € 69 mln schuldenmoratorium)

Totaal gecommiteerd: € 128 mln

Gerealiseerde uitgaven: € 66 mln, waarvan € 50 mln voor Indonesië (vnl Multi-Donor Trust Fund) en € 16 mln voor Sri Lanka

Verwachte uitgaven: € 76 mln 2005, € 49 mln 2006, € 75 mln 2007–2009.

De toezeggingen voor wederopbouw zijn additioneel, d.w.z. dat deze fondsen nog niet waren bestemd voor andere doeleinden.

Ik vertrouw erop u hiermede voldoende geïnformeerd te hebben.

De Minister voor Ontwikkelingssamenwerking,
A. M. A. van Ardenne-van der Hoeven